

rău o secretară „cu personalitate“ e vizitat de Ziua Europei de o patroană de nigh-club nemulțumită că trebuie să plătească impozite imense. Insistentă vizitatoare e calmată definitiv de secretară cu o cafea otrăvită, presa miroase ceva, însă cei doi reușesc să mușamalizeze totul. Textul abundă în trimiteri la întâmplări familiare nouă și în replici comice de inspirație politică, însă cu bătaie mică, dar interpretarea pătimașă a lui Ioan Coman salvează aparențele. În spectacolul de la ARCUB însă, întâlnirea cu regizorul Gavriil Pinte îi este fatală piesei, precum cafeaua patroanei. Excelând printr-o lipsă totală de umor (demonstrată cu brio în măcelărirea unor comedii cu mult mai multă substanță decât cea în chestiune acum), G.Pinte aplică o „viziune regizorală proprie“ care anulează orice urmă de efect al textului, de altfel rostit de actori în timp ce sunt angajați în tot felul de acțiuni inutile, așa încât nu se mai înțelege nimic din el, regizorul împingându-și cu obstinație „extratextul“ în față. „O abordare-surpriză“ – ne avertizează anunțul privitor la spectacol; și are, într-adevăr, dreptate: actorii aleși, Maia Morgenstern, Alexandru Georgescu și Maria Teslaru – sunt surprinzător de neinspirăți, interpretarea lor tinzând constant, cu voluptate parcă, spre grosier. Cât despre „găselnița“ de final – reluarea piesei de la început – ce să mai spunem – ceva mai original nici că s-a pomenit!

Să aibă Horia Gârbea pur și simplu ghinion? Mă tem că e vorba, totuși, despre altceva: rândurile sale, ce stârnesc un chicotit binevoitor la lectură (cum se întâmplă, în egală măsură, și cu textele incluse în volumul *Decembrie, în direct*, apărut de curând la editura All) nu au forța necesară „trecerii rampei“. Respirația lor e scurtă, gâfâită, iar orizontul meschin. Malitia nu salvează întotdeauna.

Claudia LIPAN

Ministerul comediei

Ultimul proiect ARCUB intră în sfera teatrului prin montarea regizorului Gavriil Pinte a piesei *Cafeaua domnului ministru*. Adaptat după textul lui Horia Gârbea (nominalizat de UNITER în 1998), spectacolul este cel puțin curios. Farsa macabră se luptă, ca într-un final de competiție sportivă, cu ocheada ascuțită și savuroasă a scriitorului. Detașarea cu care Horia Gârbea trece de la eroul comic, autentic, la imoralii păcăduți în gaguri seci de mâna a doua, cere mai mult decât o explicație de genul: „Așa mi-a ieșit: cu situații și replici de umor negru,

grotescă și absurdă“. Așa i-a ieșit și lui Gavriil Pinte: un hibrid oficios al vieții politice, o invenție care face din „homo politicus“ un „homo eroticus“ fără discernământ.

Politicianul riguros (Alexandru Georgescu), burtos, plin de somn ministerial dobândește brusc în fiecare dimineată, datorită secretarei (Maia Morgenstern) statura vioaie a iubărețului, a trubadurului preocupat de grija sentimentelor dintre cele mai nobile. Mofturile și complezența lui sunt artificii care nu mai au în societate nici măcar puterea de a colora spectacolul politic. Puterea lui se albește în centru, se înnegrește pe la colțuri și rămâne ca un petec vechi. De altfel, piesa mi s-a părut mai mult un kitsch pe marginea

eseurilor cinematografice ale lui „Charlot”. Autorul mizează pe utopii democratice precum politica unde trebuie să spui adevărul chiar și atunci când minți, sau ministrul care are numai obligații și îndatoriri, fără privilegii. Politicianul superior care se ascunde undeva în străfundul inimii (și rămâne ascuns!) a ajuns în funcție prin compromis matern, prin sacrificii. *Flash-back*-urile din copilărie ni se prezintă ca o seară cu „Surprize, surprize” (după mine cea mai reușită scenă) unde gazda e o secretară emoționată, gata să plângă din instinct, înregistrând suspine înecate pe arcușul *Baladei* lui Ciprian, tremurând o dată cu „eroul din întâmplare”.

Diferența dintre ministru și secretara sa este explicată de Horia Gârbea în programul spectacolului: secretara e plătită de la buget pentru a economisi banii politicianului. Alexandru Georgescu este, pot zice, chiar „ministru de ministru” atunci când nemulțumirile lui nu afectează pe nimeni în afara biroului, ba încă basmaua încropită pe cap din ziarul de dimineață îl face să semene cu un bătrânel înțelept. Maia Morgenstern este o secretară cu momente lirice („Flori de plumb deasupra noastră / or să cadă râuri, râuri / râul, ramul, mi-e prieten numai mie / iar ție dușman este...”), cu izbucniri sincere, femeia care spune ce vrea și vrea ce spune. Doar cafeaua o jignește, iar faptul că trebuie preparată fără zahăr, frișcă, plumb și prejudecăți o determină să fie vulnerabilă până la lacrimi.

Laitmotivul cafelei refuzate deschide piesa în termeni buni, dar o prelungește la nesfârșit, o trece prin răsturnări de situații și replici cu plictis.

Nici apariția fostei „secretare” – viitoare doamnă ministru (Maria Teslaru), reprezentând întreg electoratul prin graba de a dezvălui viața politicianului, nu poate încheia ceea ce actorii au început destul de bine. Piesa scrisă în două zile a încercat să demonstreze în aproape două ore că realitatea social-politică e aceeași pe care o știm. Evitând adresarea individuală, apropiindu-se, mai degrabă, de discursul colectiv al liderului de grup, încercarea de față, treptat, a eșuat.

**MARIA TESLARU, ALEXANDRU
GEORGESCU și MAIA MORGENSTERN**

